

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות מב.

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. נֶפֶשׁ כִּי תִחַטֵּא וּמַעַלָּה
מֵעַל בִּי וְכֹחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ
בִּפְקֻדֹן אוֹ בְּשׁוּמַת יָד
אוֹ בְּגִזּוֹל אוֹ עֶשֶׂק אֶת
עֵמִיתוֹ: אוֹ מֵצָא אֲבֵדָה
וְכֹחַשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל
שָׁקֶר עַל אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה הָאָדָם לְחַטָּא
בְּהִנֵּה: וִיקָרָא הָכָא, כִּב

גליון הש"ס

גמ' בעא מיניה אביי
מרבח. עיין צתשובת
מהרלצ"ח סימן סו
וצתשובת רשד"ס תל"ח
ויד סימן רנ"ב שהאריכו
בסוגיא זו:

תוספות רי"ד

ובושת ופגם ה"ה של
האפיפי'ק'א'ם שלא הספיק
לגבות אות'ם מאת האב
ה"ה של אחי'ן. פי' שכוין
שנתייחב'ב כב"ד ליתן לאב
ככר כזה וכו' חשב אפי'ם
שלא גבה אותו מת' עד
לכד הספיק לגבות אותו
ואחרי'ן הוא חל'ה וזו
היא הספיקה לעמוד בל'ה
עד שמת האב ה"ה של
עצמה אל' של אחי'ן שאי'ן
האב מוריש וכות' בתו
לגב'ה ואילו מת' היא
אחר שמת האב א"ע עמד'ה
בר'ין עמו' ותתייחב'ל
זו' הקט' כב"ד מורשת'ה
לאחים' וא' על עמד'ה אפי'ם
הקט'ה היא מורשת אות'ם
לכד' דהנ"י מורי' מנכר'א
לכד' דאילו מורי' היה
מיסטר ואילו מנכר'ה מורי'ש
לירוש'ם אבל הבושת
והפגם והצט' שאי'ן יכול
להפטר מן' בחוראית'ו
מורשת'ה לא'ל'ה. וה"ה
שכל' בחבל' דעלמ'א אפי'ם
שלא עמד' עילון' בל'ה
מורשת'ה אל' לבני' שאל'
לכד' ראוב'ן בשמעון' שא'ם
הספיק להוצי'ם בל'ה בר'ין
עמד'ה מורי'ש ונתייחב'ם
אפי'ם אל' גב'ה ראוב'ן
שור'ו של שמעון' וטבח' ומכר'
הספיק להוצי'ם בל'ה בר'ין
עמד'ה מורי'ש ונתייחב'ם
אפי'ם אל' גב'ה ראוב'ן
שור'ו של שמעון' וטבח' ומכר'
הספיק להוצי'ם בל'ה בר'ין
עמד'ה מורי'ש ונתייחב'ם
אפי'ם אל' גב'ה ראוב'ן
שור'ו של שמעון' וטבח' ומכר'

מעשה ידיה. שעשתה בחיי אביה: **אע"פ** שלא גזסה. כגון שגר פועליה: **מה** האז **היה** **הוא** **של** **אחים**. דמשבח לעולם וזה צו האב וולא דמי לקנס ללא הוי ממון עד שעמד בדין ויעידוהו דהא אי מודה **מייסטר:** **מיליאה.** בגמ' **[מג.]** פריך ממאן גביא: **גב' לנאיא אינטריא** **ליה.** ללא תנא: **מדרא** **ליה** **ריב** **ממסא.**

קנס ובושת ופגם פשיטא ללאציה
יניחו דאי לדידה הא אחלה גביה:
אנאנס ופיסוס. או פיתית: חייב קרן
ומומש ואשם אם הודה אחרי כן והו'
אשם גזילות: **שאניו משלם קנס ע"פ**
עלמו. אלף על פי עדים וכיון דאילו
פארי ליה קמן כשצנעו הוה מיפטר
כי כפרה נמי אין זו שבעת כפרת
ממון: **אצל משלם בושם ופגם.**

דממונא הוא ואסתחא דממונא כפריה.
ולקמן [סא] מפרש טעמא דרבנן דקא
סברי סתם טועין אנסח לא תצטו
אלא צושת ופגס ולא נצצו זה על
כפירת קנס: **צעא מיניה אציי מרצה.**
צבר נחמני. דרביה הוה: **כיון דעמד**
צדין. כבר ראי הוה מודי ליה קמן
הוה משלם שצבר חייבונו צ"ד רלאון
ועל פי עדים השתא ממונא כפריה
והציי: **או דלמא אף על גב דעמד**
צדין. ואי מודה הוה מיחייב אפילו
הכי לא מיחייב בצפירתו קרבן שבועה
הואיל ועיקרו קנס ולא חייבה תורה
קרבן שבועה אלא על פקדון
ותשומת יד וכיוצא בהן: **הפלה**
אס שני. נמי קנסא הוה שהרי
ממונו הוא כחשד מן החמורים:
מאי

אומר לא אנסתי ולא פיתיתי המית שורך את עבדי
או שאמר לו עבדו הפלת את שיני וסימית את עיני
ולא סימיתי וגשבע והודה יכול יהא חייב ת"ל יוכה
במשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו או מצא אביד
שקר: מה אלו מיוחדין שהן ממזון אף כל שהן ממזון

אחלה דלרנען צושט ופגס קא תצע ור"ש קנס קא תצע אזל אס
אחמאי צעי אליבא דר"ש טפי מלרנען דה"נ הוה מזי למצעי לרנען
לקצוע צעיימו לר"ש: **אן דרמא אע"ג דעמד ברין קנסא הוא**
למלא אע"ג עמדה דצין ופי מודה ציה מייחב אפילו הכי לא מייחבי
ממתוך פירושו דפשיטא ליה לאצבי שהוא ממון לכל שאר דברים הי
מייציעא ליה אזל לענין קרבן שצוה דווקא משום דכתיב וכחש וצע
דלפרקא אצבי בסקוף הסוגיא אמתי' דר"ש פוטו כו' וקאמר טעמא
למלא לאצבי היכל עמדה דצין דהוי ממונא וקסא שצריך למחוק עסקא
אמרת ממונא הוי להורישו לבניו כו' תקשי ליה לנפשיה דלאצבי
שצוה דכפי' ועוד אחאי אנטערך לשנוי' כי קאמר רבה בשאר קנס
כשעמדה דצין דהא אפי' בסקוף הסוגיא פשיטא ליה לאצבי דהוי ממון
טעמא דלא עמד דצין הא עמד דצין דמשלם ע"פ ענמו מייחבי
דהוי ממון להתחייב צהודאטו ויגראלה לפרש דלאצבי מספקא ליה אס
להוי מצעיל איה אי לא חשיב נמי לר' שמעון ממון לענין קרבן ש
דהאזל בהא תלוי דאי מייחבי צהודאטו אס כן כפר ליה ממונא ומיחבי
הואצרך רבה לקמן לשנוי' כי קאמינא ממון הוי להורישו לבניו דלא מצי
מכלל דאי מודה מיפטר ולקמן דלמר אצבי הא עמד דצין דמשלם
קרבן שצוה: **אמר ריה ממונא הוי ומייחבי עריה קרבן שבו**
עלעיה קרבן שצוה דהא לקמן קאמר רבה כי קאמינא ממונא הוי ל
להורישו לבניו קאמר ואומר רבינו יצחק דאין למחוק בשביל כך דהא ל
לממונא הוי קאנס דלונס ופיתוי וגראלה לרבינו יצחק דרבה קיבל מרבי
חורזו כו' ואמר לא לענין קרבן צבתי דממון הוי אזל לענין להורישו
שנין הוה ליה לחזור מדבריו אלל ודאי מרבותיו קבל: **הפלת את שני**
את שני קנה העבד צעלמו דגבי עבד גלי רחמנא שזוכה צעלמו מיד כ
כגון שהפיל שני וסימא את שני דיואלא צשיו ועותו לו דמי עינו ומיי
דהא מוכח בצבא קמא דמנא דאית ליה יואל צשיו ועותו לו דמי עינו כ
דסימא את שני אין צריך ייחוד דאין ייחוד גדול מזה שהרי העבד מ
דלא מייחבי קרבן שצוה על העבד דלמאן רבי אליעזר דדריש רבו
שצוה הפקדון (שצוה א): דדריש מכלי ואלו כל והוא הדין שצדי
אשמו רבי מאיר דאית ליה דאין נצטעו על ההרשעות ועל ה

עצמה ואם מתה רואים אם עמדה בדין ונתחייב לה גם הקנס ואח"כ מתה הכל הוא של ווד בדין עד שמתה הקנס הוא שלו [דכי"ן] דא' מודה ביה מיפטר אינו ממון להורישו אבל כושט ופגם וצער שהו ממון הן של אחיו. רש"א וכו'. פי' ר"ש פליג בהכי על ת"ק

לאברהם נמי פשיטא מדרקא יחיב מפתח. אע"ג דליכא למימר דהא דמייבין מפתח היינו בקטנה דלא שייך בה מחילה וכדבצנן דאמרי יס קנס במקום מכר מ"מ משמע ליה דנבערה ליירי דפסעטא דמתני' אאלו נערות דרשא ק"מ **רבי** שמעון פומר שאינו משה' קנס ע"פ עצמו.

תימה לר"י תיפוק ליה דלפ"י בעשוק
 והלוואה גופייהו דכתיבי בקרא לא
 מתייב קרבן אלא כשייחד לו כלי
 להלוואה ולעשוק (ב"מ דף מה.) וכאן
 בקנס מה ייחוד שייך כאן דמיירי בלא
 עמד דדין דבעמד איבעיא ליה לאזי
 בסקמך ואומר ר"י כגון שייחד לו כלי
 כך לנשעמוד דין ב"ד ויחייבו
 יהא כלי זה מיוחד לו לגבות ממנו דמי
 אונסו וז"ל וכי נימא דסבר ר"ש
 דאדם מקנה דבר שלא בלא לעולם
 דלפ"י אמר דאם אמר כלי זה יהא
 שלך אם ירדו גשמים היום דחשיב דבר
 בלא לעולם היינו משום דכלי שנותן לו
 הוא בעולם וזהו צו למפרע כשירדו
 גשמים והא דקאמר א"י ירדו תנאה
 בעלמא הוא אבל הכא אין נותן לו הכלי
 מיד אלא שמיחדו לו לגבות הימנו קנס
 אם יתחייב כשיעמוד דין והא לא בלא
 לעולם הוא וכ"ל ה"ל א"כ נחשביה
 כדדי הכך תנאי דחשיב בפרק האומר
 דקדושין (דף סג.) וס' דסבירא להו
 אדם מקנה דבר שלא בלא לעולם דלא
 (ו) פריך נמי התם ונחשבו נמי ר"ש
 ואורי' דר"ש חזא ועוד קאמר חזא
 דייחוד אינו מועיל דלש"ל ב"ה הוא דאינו
 מתחייב כלל אלא משעת העמדה דין
 ואילך ועוד לפ"י קונה בייחודו אין כאן
 כפירת ממון שאין משלם קנס ע"פ
 עצמו ואי מודה מיפטר (ו) ורובן אית להו
 דאדם מקנה דלש"ל ולא מייתי התם
 אלא אותן תנאים שהסכים שמשם
ונשבע והודה דר"ש מהו. ק"ק
 דבהך מתנינן לא פליגי

מפרש זהדיא דקנס קא חצע היה פטור לרצון כמו לר"ס א"כ
 פירש דקנס קא חצע ואהיה צרייחא דמייתי בסמוך היה לו
 וידה בקבם פטור. כן כתוב בכל הספרים אבל בקוטרס פירש או
 רצון שצוה כיון דעיקרו קנס ולא הו' דומיא דפקדון דקרא משמע
 לעמד דקין לשלם על פי עצמו או להורישו לזבני דמאי שגא ולא
 דומיא דפקדון דעיקרו ממון כדפי' והוא דלמקן לחקו לפרש כן
 עמד דקין לא עמד דקין למשלם ע"פ עצמו כו' משמע דפשיטא
 ש' עוד דלדפריך ליה אצ"י לרבה ממתניתין לא הספיקה לגבות כו'
 היה מודה דהוי ממון לכל דבר אלא דמבעיא ליה דווקא לענין קרבן
 ימיא דקנס דלואנס נמי קאמר רבה דהוי ממון להחמיצ בזהולתו
 ענין שמתחייב בזהולתו והא נמי דפריך ליה אצ"י לרבה מר"ש פוטרי
 כן שצוה ליקשי אצ"י לנפשיה הואיל ופשיטא ליה ככולהו קנסות
 א"כ דר"ס לפי שמצינו במשנתנו דלר"ס לא היה ממון להורישו לזבני
 היה והולאה אי לאו ואחרתיוהי מבעיא ליה כדגרסינן בכל הספרים
 קרבן שצוה ואי מיפטר בזהולתו אס' כן לאו מילי כפר ליה ולכן
 מיימר ממון הו' להחמיצ בזהולתו דא' מדפטור ליה מקרבן שצוה
 פ' עצמו הכי פי' הא עמד דקין וזגרה ומתה דמינה ירית מיחייב
 וה"ה דאי מודה ביה מיחייב דהא בזה תליא ויש שמוחקין ומיחייב
 ידיו לזבני ואלא גרסינן אלא ממונא הו' ולא פי' עד לבקוף לענין
 דמסיק כי קאמר רבה בשאר קנסות הדר ביה דמעיקרא השיב לאצ"י
 די' לממונא דהו' והשיב לו תחילה לענין קרבן שצוה וכשפטר לו אצ"י
 וכן משמע דהשבו הקשה לו ממתי' אמאי קאן צוה עשרתו ותרתי
 ה"בית את עיני. ואמ' מה ייחור לו שייך גבי עבד דהא מיד כשהפיל
 יל שינו כדאמר' במרובה (ב"ק דף עד. וס') ותו לא הו' קנס ואין לומר
 לו כלי על דמי עינו או שחבצו על מעשה דידי ומייחד לו כלי על זה
 דאין לריך גט שחרור ור"ס אית ליה זהדיא (דלריך גט שחרור וי"ל
 אס' גופו מרוב ש'שחררנו וכתוב לו גט שחרור ואס' תאמר פשיטא
 ומיעוטי ומרבה קרקעות לשצוה לענין קרבן שצוה פטור בפרק
 יש לומר דאע"ג דבזרקקות אין קרבן צעדי יש קרבן דהכי נמי
 דים סבירא ליה דנשבעין כדאמרין בהשואל (בבא מעיעא דף ק"ב):

ועליו הרשאה ולא להקדישו אבל האב מוריש חבלותיו לבניו וגם הבת לאחיה שהיורש והיוריה הוא תחתיו חוץ מן הקנס שאינו חשוב ממון מפני שיכול להודות בו ולהפטר והכא שא (דקאמרה בת) דהן שלה ואין אדם מוריש זכות בתו לבניו:

ג א מ"י פ"ח מהלכות
שבושות הלכה ג:
ד ב מ"י שם ומ"י פ"ז
מהל' נערה הל' יב:
ה ג מ"י פ"ו מהלכות
שבושות הל' ז ג סמג
לפני רמב:

מוסף רע"י

שאינו משלם קנס על פי עצמו. וכיון דאי אודי לא מחייב לשלום, כי כפר נמי לא ממנה קא כפר ליה (שבועות 17:). אבל משלם בורש ופגם ע"פ עצמו. הילכך ממנה כפריה, ובגמרא מפרש פלוגתייהו (שם).

תוספות רי"ד (המשך)

ואמר א"ע' שעמדה ברין
ותנחית ליה אל כביד
על שם שבוש אין כ"ו
להודות ולהשבע עדיין לא
זכ בהן האב ואף על
דבכל קנסא דעלמא
מיהר ר' שנקטן דמשבע
שעמד ברין משבוש
א"י להפטר בהודארתו הוי
מקום ומורישו ויהי האב
מיהר משום דכתיב ויהי
איש השוכב עמה לאבי
תנעה לאו וזכה תנעה
לא אלא משעת תנעה
וכ"ו שלא באו ליה אלא
[הם] ולא בהכל האב הקנס
והרשעת השבוע והוצרכו
ואם מה האב אין
הוא אלא של צמצה ואין
הל' כ"ש' שהוא יחיד
ברין דמשבע שעמד
עליהן ברין ותנחית לו
זכה בהן אלא מה אתה
שאל: מפעם רייה של
אנוסה שפכתכלת מחמת
הצער א"ע' וזכ גבהן מה
המאנס שכמה האב ה"ה
של אלו להורישו לאחים
כבשות אלו וממנה אב ה"ה
שה' ימ' מירב א"ע' וצ"ל
שלא עמדה ברין עליהם
ומה האב ה"ה של אחים
שפכתה שבאו לעולם וזה
בהן אנו מורישין לגביה.
וה' מיהרה ולא דמי קרוב
ולא הוי ממון דער עמדו
בין ויעידהו האה א"י מיהר
מיסטר ואנו י"ל דבשוש
ופנס וצער אינו קנס
ואפי"ה קנס כמדת' שאם
לא עמדה ברין עליהן לא
זכה בהן האב וא"ע' דאילו
היה חבו לאב מיסטר.
וטעמא מיהרתי ג"ל א"ע' שצריך
שהן ממון כיון שצריך
לעמוד עליהן ברין שהיו
לוא חריצין שומות ר"ל
ובלא כ"ו לא יהיב ליה
אב זכ בהן ולא יקראו
ממנו דער עמדו ברין
עליהם דער שלא יעמוד
עליהם ליהן על שם יצמד
אבל מעשה רייה ומציאתה
שאלן צריך לעמוד ברין
עליהם ומסתמא פער ר"ל
ולא כפר ל"ה זכ בהן האב
מיהר וז"ל אמר' בפה'
אמרי להורעא לא חבנינן
אורחאטא מטטל' דכפרי'
אמר' לגבי שפיר'
דכל מטטלי' דכפריה'
א"ע' שהוא ר"ל להורעא
דכפריים אב הקדושין בעליו
אינו מוקדש דער שלא
יתחייב לו והלכך בושח
ופנס ג"ל א"ע' שממון כן
א"ע' ומסתמא לא יהיב ליה
אב ע"פ ב"ה של הור"ל מיהר
שצריך להורעא דכפריים
אינו ממון לא להורישו
ממנו לבניו ולא לכתוב
זוכה בכל זכותו של אב
מוריש האב לבניו משום